

γελᾷ δι' αὐτὸν ὀπίσω τῶν παραπετασμάτων τῆς παστάδος του, ὅπου χωνεύει ἐντὸς τῆς κλίνης του ὅλον τὸν χρυσὸν τῆς Γαλλίας, τὸν ὅποιον θάπτει μετὰ ταῦτα εἰς ἄγνωστα κιβώτια. Ναι, καταλαμβάνω τὸ βλέμμα σου, βασιλεῦ. Γίνονται τοιμηρὸς μέχρι παραφροσύνης· πλὴν τί θέλεις! εἰμαι γέρον, καὶ λέγω πρὸς σέ, τὸν βασιλέα μου, πράγματα τὰ ὅποια θὰ ἐμβαῖα εἰς τὸν λαιμὸν ἐκείνου ὅστις θὰ τὰ ἐπρόφερεν ἔμπροσθέν μου. Τέλος πάντων, μ' ἐπρόσταζες νὰ ἀδειάσω ἔμπροσθέν σου τὸ βάθος τῆς καρδίας μου, βασιλεῦ, καὶ χύνω εἰς τοὺς πόδας τῆς Μεγαλειότητός σου τὴν χολὴν ὅσην ἐσυναῖα πρὸ τριᾶκοντα ἐτῶν, καθὼς θὰ ἔχυνα καὶ τὸ αἷμά μου ἂν ἡ Μεγαλειότης σου μ' ἐπρόσταζες.

Ὁ βασιλεὺς, χωρὶς νὰ εἰπῇ λέξιν, ἐσφόγγισε τὰς σταγόνας τοῦ ψυχροῦ καὶ ἀρθρόνου ἰδρώτος ὅστις ἔσταζεν ἀπὸ τὸ μέτωπόν του.

Ἡ ἀκολουθήσασα τοὺς ὀρηκτικοὺς τούτους λόγους στιγμή τῆς σιωπῆς παρίστανε καὶ διὰ τὸν λαλήσαντα καὶ διὰ τὸν ἀκούσαντα αἰῶνας μαρτυρίου.

— Κύριε, εἶπε τέλος πάντων ὁ βασιλεὺς, ἐπρόφες τὴν λέξιν *λήθη*· αὐτὴν μόνην τὴν λέξιν ἤκουσα, καὶ εἰς αὐτὴν μόνην θ' ἀποκριθῶ. Ἄλλοι ἤμποροῦν νὰ ᾔναι ἐπιλήσμονες, ἐγὼ ὄχι· καὶ ἰδοὺ ἡ ἀπόδειξις· ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἡμέραν τινα ὀχλαγωγίας, ἡμέραν καθ' ἣν ὁ λαὸς μαινόμενος, μαινόμενος καὶ μουγκρίζων ὡς ἐξηγριωμένη θάλασσα, εἰσέβαλεν εἰς τὸ παλάτιον· ὅτι ἡμέραν τέλος πάντων καθ' ἣν ἐπροσποιούμουν ὅτι ἐκοιμώμουν εἰς τὴν κλίνην μου, εἰς μόνος ἀνθρώπος μὲ τὸ ξίφος γυμνὸν, κρυπτόμενος ὀπισθεν αὐτῆς, ἔμεινεν ἀγρυπνῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς μου, ἔτοιμος νὰ ἐκθέσῃ τὴν ἐδικήν του ὑπὲρ ἐμοῦ, καθὼς τὴν εἶχεν ἐκθέσει ἀπειράκις ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας μου. Αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος, τοῦ ὁποίου ἡρώτησα τότε τὸ ὄνομα, δὲν ὠνομάζετο κύριος Ἀρτανιάν; λέγε, κύριε.

— Ἡ Μεγαλειότης σου ἔχει καλὸν μνημονικὸν, ἀπεκρίθη ψυχρὰ ὁ ἀξιωματικὸς.

— Βλέπεις τότε, κύριε, ἠκολούθησεν ὁ βασιλεὺς, ἂν ἔχω τοιοῦτο μνημονικὸν τῆς νηπιακῆς μου ηλικίας, ὅποιον ἠμπορῶ νὰ ἔχω εἰς τοὺς ἀνδρικούς μου χρόνους.

— Ὁ θεὸς ἐπρόκισσε πλοῦσιαν τὴν Μεγαλειότητά σου, εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς μὲ τὸν αὐτὸν τόνον.

— Ἀς ἰδοῦμεν, κύριε Ἀρτανιάν, ἠκολούθησεν ὁ Λουδοβίκος μὲ πυρετώδη ταρσχήν, δὲν θὰ ᾔσαι τόσον ὑπομονητικὸς καθὼς ἐγώ; Δὲν θὰ κάμης ὅ,τι κάμνω ἐγώ; Ἀς ἰδοῦμεν.

— Καὶ τί κάμνεις, βασιλεῦ;

— Περιμένω.

— Ἡ Μεγαλειότης σου ἠμπορεῖς νὰ περιμένης, διότι εἶσαι νέος· ἀλλ' ἐγώ, βασιλεῦ, δὲν ἔχω τὸν καιρὸν νὰ περιμένω. Τὸ γῆρας κρούει τὴν θύραν μου, καὶ ὁ θάνατος τὸ ἀκολουθεῖ, κυττάζων ἕως τὸ βάθος τῆς οἰκίας μου. Ἡ Μεγαλειότης σου τώρα ἐμβαίνει εἰς τὴν ζωὴν· εἶσαι πλήρης ἐλπίδος καὶ εὐδαιμονίας μελλούσης· ἀλλ' ἐγώ, βασιλεῦ, ἐγὼ εἰμαι εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ ὀρίζοντος, καὶ εὐρισκόμεθα τόσον μακρὰν ἀλλήλων, ὥστε δὲν θὰ ἔχω ποτὲ τὸν καιρὸν νὰ σὲ περιμένω νὰ ἔλθῃς εἰς ἐμέ.

Ὁ Λουδοβίκος περιῆλθε τὸν κοιτῶνα, σφουγγίζων

πάντοτε τὸν ἰδρώτα ἐκείνον ὅστις θὰ ἐτρόμαζε πολὺ τοὺς ἰατροὺς, ἂν οἱ ἰατροὶ ἐτύχαινε νὰ ἰδοῦν τὸν βασιλέα εἰς τοιαύτην κατάστασιν.

— Πολὺ καλὰ, κύριε, εἶπε τότε ὁ Ἰα' Λουδοβίκος μὲ βραγείαν φωνήν· ἐπιθυμοῦς τὴν ἀφρασίαν σου; θὰ τὴν λάβῃς. Μοῦ προσφέρεις τὴν παραίτησίν σου ἀπὸ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπολοχαγοῦ τῶν δορυφόρων;

— Τὴν ἐναποθέτω ταπεινότατα εἰς τοὺς πόδας τῆς Μεγαλειότητός σου, βασιλεῦ.

— Φθάνει. Θὰ παραγγείλω νὰ διαταχθῇ ἡ σύνταξις σου.

— Ὡς ἡμαί ἀπειράκις ὑπόχρεως εἰς τὴν Μεγαλειότητά σου.

— Κύριε, εἶπεν ἀκόμη ὁ βασιλεὺς, βιάζων πολὺ τὸν ἑαυτόν του, πιστεύω ὅτι χάνεις καλὸν κύριον.

— Καὶ ἐγὼ εἰμαι βέβαιος, βασιλεῦ.

— Ὡς εὖρης ποτὲ ἄλλον παρόμοιον;

— Ὡ! βασιλεῦ, ἡζεύρω πολὺ καλὰ ὅτι ἡ Μεγαλειότης σου εἶσαι μοναδικὸς εἰς τὸν κόσμον· διὰ τοῦτο δὲν θὰ ὑπηρετήσω πλέον κανένα τῶν βασιλέων τῆς γῆς, καὶ δὲν θὰ ἔχω ἄλλον κύριον παρὰ τὸν ἑαυτόν μου.

— Μοῦ τὸ λέγεις;

— Τὸ ὁμνῶ εἰς τὴν Μεγαλειότητά σου.

— Κρατῶ τὸν λόγον σου τοῦτον, κύριε.

Ὁ Ἀρτανιάν ἐπροσκύνησε.

— Καὶ ἡζεύρεις ὅτι ἔχω καλὸν μνημονικὸν, ἠκολούθησεν ὁ βασιλεὺς.

— Ναι, βασιλεῦ· καὶ μολαταῦτα ἐπιθυμῶ, τὴν ὥραν ταύτην, τὸ μνημονικὸν αὐτὸ νὰ ἔλειπεν ἀπὸ τὴν Μεγαλειότητά σου, ὥστε νὰ λησμονήσῃς τὰς ἐλεεινότητας ὅσας ἠναγκάσθην νὰ ἐκθέσω ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν σου. Ἡ Μεγαλειότης σου εἶσαι τόσον ὑπεράνω τῶν πτωχῶν καὶ τῶν μικρῶν, ὥστε τὸ ἐλπίζω.

— Ἡ μεγαλειότης μου, κύριε, θὰ κάμῃ καθὼς ὁ ἥλιος, ὅστις βλέπει τὰ πάντα, μεγάλους καὶ μικροὺς, πλουσίους καὶ δυστυχεῖς, καὶ δίδει εἰς τούτους τὴν λάμψιν, εἰς ἐκείνους τὴν θερμότητα, καὶ εἰς ὅλους τὴν ζωὴν. Ἰγίαινε, κύριε Ἀρτανιάν· ὑγίαινε, εἶσαι ἐλεύθερος.

Καὶ ὁ βασιλεὺς, μὲ λυγρὸν βραχνὸν ὅστις ἐχάθη εἰς τὸν λάρυγγά του, ἐπέρασε ταχέως εἰς τὸ πλησιόχωρον δωμάτιον.

Ὁ Ἀρτανιάν ἔλαβε τὸν πῆλόν του ἀπὸ τὴν τράπεζαν· εἰς τὴν ὁποίαν τὸν εἶχε ῥίψει, καὶ ἐξῆλθε.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 20 Αὐγούστου.

Ὅταν, πρὸ τρισχιλίων σχεδὸν ἐτῶν, πρῶτος τῶν ἀνθρώπων, ὁ Ἡσίοδος ἔγραψεν *Ἔργα καὶ Ἡμέρας*, πῦχτο νὰ μὴν ᾔτο γεννηνημένος κατὰ τὸ πέμπτον ἐκεῖνο γένος, τὸ *σάθρεον*, ἀλλ' ἡ πρότερον *ἡ ἀπαθήνη* ἢ ἔπειτα νὰ γεννηθῇ ... Τοσαύτης ἔγμε πικρίας ἡ καρδιά τοῦ ποιητοῦ διὰ τὰς κακίας καὶ τὴν διαφθοράν τῶν νεογνῶν εἰσέτι κοινωνιῶν τῆς ἐποχῆς του.

Πολλοὶ ἔκτοτε παρήλθον αἰῶνες καὶ πολλὰς ἔλα-
βεν ἡ ἀνθρωπότης μεταβολάς, μόνον δὲ τὸ ἦθος τοῦ
ἀνθρώπου ἔμεινεν ἀμετάβολον.

Ἀλλὰ διαδεχόμενοι ἑκατονταετηρίδες ἑκατονταε-
τηρίδας καὶ ἡμέραι ἡμέρας εἰς τὸν ἀτελεύτητον καὶ
παλίνστροφον κύκλον τοῦ χρόνου, φέρουσιν ἄλλαι
ἄλλα τῶν ἀνθρώπων τὰ ἔργα.

Ἄλλοι καιροὶ, καὶ ἄλλα ἦθη, ἄλλαι ἀνάγκαι, καὶ
ἄλλαι ιδέαι!

Τότε διὰ τὴν ἀρπαγὴν μιᾶς γυναικὸς εὐκόμου
ὠπλίζετο ὅλη ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ ὅπως ἐδικήσῃ τὴν
ὑβριν· τώρα αἱ εὐκομώτεραι καὶ ἂν ἀρπάζωνται καθ'
ὅλας τὰς διευθύνσεις, κἀνεὶς δὲν πορθεῖ δι' αὐτὸ τὴν
Τρωάδα. Τότε εἴκοσι μικρὰ ἔτη ἡ σώφρων Πηνελόπη
ὑφαίνει τὸν ἱστόν της, πιστὴ εἰς τὴν μνήμην τοῦ συ-
ζύγου της. Τώρα, δυστυχῶς . . . τοὺς ἱστούς
ὁ ἀτμός τοὺς ὑφαίνει. Τότε ὁ Ἡσίοδος ἔγραψε τὰ
ἔργα καὶ ἡμέρας, ἐμβάπτων τὸν κάλαμόν του εἰς
οὐρονίας ἐμπνεύσεις. Σήμερον ἡμεῖς ἐπεχειρήσαμεν
νὰ τὰ γράψωμεν, καὶ πολλὰκις θέλομεν ἀναγκασθῇ
νὰ ἐμβάψωμεν τὸν ἐδικόν μας εἰς τὸν βόρβορον τῶν
τριόδων. Ἄλλοι καιροὶ, ἄλλα ἦθη. Ὁ ἄνθρωπος ὅλων
τῶν ἡμερῶν ὁμοιάζει, ἀλλὰ τὰ ἔργα διαφέρουσι κατὰ
τὰς ἡμέρας. Καὶ τοσοῦτον διαφέρουσιν, ὥστε ἡμεῖς,
ἀρχόμενοι τῶν ἔργων καὶ ἡμερῶν μας, δὲν εὐχόμεθα,
ὡς ὁ Ἀσκραῖος, νὰ ἐξῶμεν εἰς ἄλλην γενεάν. Ἡ πε-
ρὺσσα μᾶς φαίνεται διὰ τὴν πρόθεσίν μας ἡ θαυμα-
σιωτέρα πασῶν.

Ἄν καὶ ὁ αἰὼν μας εἴναι ὑπὸ τὴν μίαν μορφήν του
ὁ σιδηρὸς τοῦ Ἡσίοδου ἐκεῖνος, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἄλλην
εἶναι αἰὼν χρυσοῦς, αἰὼν τῶν παραδόξων ἔργων καὶ
τῶν μεγάλων ιδεῶν.

Εἰς τὰ ἔργα ταῦτα καὶ τὰς ἡμέρας ἂς μὴ περι-
μένῃ ὁ ἀναγνώστης, οὔτε ἐποιοῖται τῶν κακῶν τῆς
ἐποχῆς ἡμῶν, οὔτε δογματικὰ ἀποφθέγματα καὶ
διδαχὰς πρὸς τοὺς συγχρόνους. Καλλιδοσκοπῶν
εὐστροφον, θέλουσιν αὐτὰ περιστᾶν τὰς παμποικί-
λους μορφὰς καὶ τὰ παμποικίλλα χρώματα ὅσα
ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐπιραίνονται καὶ ἅμα ἐξ
λείφονται, συνέχονται καὶ ἀντιδιώκονται εἰς τὸν
ἀεμετάβολον τῆς κοινωνίας ὀρίζοντα· θέλουσι χα-
κτριεῖ τὰς παρερχομένας ἡμέρας διὰ τῶν ἔργων,
ἅτινα τὰς ἐγγράφουσιν εἰς τὸ μητρώον τῆς ἱστορίας.

Εἰς τῆς πολιτικῆς τὰ χῶματα θέλομεν ἐκδράμει.
Ἀλλ' ἡ πολιτικὴ ἔχει ἀκάνθας, καὶ τὰ ῥόδα της δὲν
ἀξίζουν τὰς ἀμιγὰς. Διὰ τοῦτο ἀκροθιγῶς καὶ πε-
ραιομένως μόνον καὶ ἐδῶ θέλομεν ἄπτεσθαι αὐτῆς,
ἐπὶ μὲν τῶν ἀμφισβητουμένων ἴσῃ κρατοῦντες τὴν
πλάστιγγα, περιληπτικῶς δὲ μόνον ἀναφέροντες τὸ
τελευταῖον τῶν ἀπανταχοῦ συμβεβηκότων ἀποτελε-
σμα. Ἐκτός δὲ τούτου θέλομεν τηλεσκοπεῖ ὅσας
ἐνδέχεται καὶ τὸν ἰδιωτικόν, τὸν ἠθικόν, τὸν φιλολο-
γικόν βίον τῶν κοινωνιῶν.

Εἰς τὰς ἀρχὰς ἀόκητ τοῦ πολυκυμάντου τούτου
ἐνικυτοῦ ἡ κοινωνικὴ τῆς Εὐρώπης τάξις ἐφαίνετο ὡς
ἐπ' ἀρείς τοις ἐνδρυμένοις πέτραις. Τίς ῥάβδος ἐπάταξε τὸν
βράχυν καὶ διεσπύη ὡς ὕδωρ; Οὐδ' ἐλαχίστη πνοὴ
ἐρρίτιδου τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τρεῖς δεκαε-
τηρίδας περιέπου. Ἡ ὕλική εὐμερὴς ἔρρεεν ἀφθονος καὶ
εὐγείμων, καὶ ἐδίωκε τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομη-

χανίας τὸν ἐργάτην τροχόν, καὶ ἐξεθράζε πακτώλια
ψίγματα, μεταβάλλοντα εἰς χρυσὴν τὴν ὄψιν τῆς γῆς,
ὅταν αἰφνιδίως κατὰ φεβρουάριον ἐξερράγη ἐν Γαλλίᾳ
ἡ χειμερινὴ καταιγίς.

Διὰ μιᾶς θολούται ἅπας τῆς Εὐρώπης ὁ οὐρανός.
Ὁ κεραυνὸς τῆς Γαλλίας ἐνσκήπτει εἰς τὴν Ἰταλίαν,
πυρπολεῖ τὴν Αὐστρίαν, ἀναστατοῖ τὴν Πρωσίαν,
ἐξεγείρει τὴν Γερμανίαν. Τὸ δένδρον τῆς ἐλευθερίας,
ἡ κιομένη βάτος τῆς δημοκρατίας, ἐκ τῆς γαλλικῆς
ρίζης ἐξέπεμψε πανταχοῦ παραφυάδας τὰ συνταγμα-
τικὰ πολιτεύματα, περισέσπε καὶ αὐτὴν τὴν παπι-
κὴν τιάραν μὲ ἀρχαῖζουσιν ῥωμαϊκὴν δάφνην, καὶ
μεταφυτεύθη εἰς Λομβαρδίαν καὶ Βενετίαν εἰς δην-
δρύλλια ἀνθηρὰ ἀλλ' ὠκύμορα. Ὠραῖα τὰ ἄνθη καὶ
πλατέα τὰ φύλλα τοῦ οὐρανομήκους δένδρου! Ἀλλὰ
φεῦ! αἱ ρίζαι του . . . αἱ ρίζαι του μὲ αἷμα ποτίζονται.
Δύο πλατεῖς, δύο ἀπαισίαι ρύακες τὸ ἔθρεψαν εἰς
Παρίσιον κατὰ τὸν Μάιον καὶ κατὰ τὸν Ἰούνιον, καὶ
τῶν καρπῶν του γευτάμενος ἐξεμάνη καὶ ἀφηνίασεν
ὁ λαός. Τίς δὲ φωνὴ ὑψώθη νὰ εἰπῇ εἰς τὸ ἄγριον
κύμα τῆς ἐπαναστάσεως τὸ μὴ περαιτέρω; Τίς ἐπε-
χείρησε νὰ κατευνάσῃ τὸν μακίνομενον ὄχλον; Τοῦ
ποιητοῦ τὸ πνεῦμα ἐπιφερόμενον ἐπὶ τὴν τρικυμίαν
ἐδάμασε τὸν λυσσώδη θυμόν της. Τοῦ Δαυὶδ ἡ κι-
θάρὰ ἐμάλαξε τὴν ψυχὴν τοῦ Σαούλ. Ἀλλ' ἡ μαγεία
τοῦ πνεύματος ἐπὶ τῆς ὕλης ἐπὶ πολὺ δὲν διήκασεν·
ἡ πείνα καὶ ἡ ραδιουργία ἀνερόπισαν πάλιν τὸν αἰ-
ματώδη παροξυσμόν, καὶ ἐκ τοῦ δυσωδεστάτου βορ-
βοῦ τοῦ Παρισίων λεωφόρον ἀνέκυψε τὸ πονηρὸν
τέρας τῆς κοινοκτημοσύνης, προσπτόν εἰς τὴν
κοινωνίαν τὸ βλάσφημον ἀξίωμα ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι τὸ
κακόν, καὶ ἐγγχεράττον εἰς τὴν σημαίνου τὴν λη-
στρικὴν ῥῆσιν, ὅτι ἡ ἰδιοκτησία εἶναι κλοπὴ. Τὸ τέρας
ἐχρειάσθη Ἡρακλῆς νὰ πατάξῃ, καὶ εὗρεθῇ ὁ Καθαρινάκι.
Ἀδελφοὶ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ τριβοὶ τῆς ἐλευθερίας.
Δυσφορεῖ πρὸς τὸν συνταγματικὸν ἡγεμόνα, καὶ ἐνθρο-
νίζει δικτάτορα! Ἡ τρίχρους σημαία τὴν ἐνοχλεῖ, καὶ
ἐνγείρει τὴν ἐρυθρὰν τῆς πολικοκρίας. Ἀλλ' οὐδεὶς φθόνος!
Γιὸς της ἦτον ὁ Καίσαρ, υἱὸς της ὁ Ναπολέων!

Ὁ σεισμὸς δὲ τῆς Εὐρώπης, ἂν δὲν ἐκλόνησε τὴν
γῆραιαν ἀντολήν, ἐστέρησεν ὅμως τοὺς χρυσορόδας
τῆς ποταμούς, τὸ ἐμπόριον, τὴν ἀνταλλαγὴν, τὴν
παραγωγὴν της.

Συγχρόνως δὲ ἅπαντα ἡ Εὐρώπη πτύσσει καὶ περι-
βλέπεται ἐντρομος, διότι, ὡς νέφος σκοτεινὸν καὶ
πελώριον, ἐπικρέμαται ἐπ' αὐτῆς ὁ γενικὸς πόλεμος.
Ἀλλὰ τὸν πανταχόθεν καταρρέοντα κόσμον δύο
χεῖρες ὑψώθησαν καὶ συνδεθεῖσαι εἰς ἰσχυρὰν ἔνωσιν,
τὸν ὑπεσείριζαν. Ἡ Γαλλία καὶ Ἀγγλία συνεφώνησαν νὰ
διατηρήσωσι τὴν εἰρήνην. εἶναι συμφέρον τῆς Ἀγ-
γλίας, ὡς καὶ τῆς Γαλλίας, εἶπεν ὁ λόρδος Πάλμερ-
στον ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 15 αὐγούστου τῆς
Βουλῆς τῶν κοινοτήτων, νὰ ἐμποδίσωσι τοὺς με-
ταρικοὺς πολέμους τοῦ νὰ καταντήσωσιν εἰς γενικὴν
ἐπὶ πόλεμον. ὁ εἶπε ὁ ὁμόνοια τῶν δύο τούτων προ-
μάχων νὰ γίνῃ σύνθημα γενικῆς εἰρηνεύσεως· εἴθε
ν' ἀναδύσῃ ἡ Ἰταλία ἐκ τῆς κολυμβήθρας τῶν αἱμάτων
ὅπου μάτην ἐβυθίσθη ὅπως ἄλυσή τῆς Λομβαρδίας τὸν
ἐθνισμόν, καὶ εἴθε νὰ κλεισθῇ τοῦ ὑπερβόρειου Ἰαννοῦ
ὁ ναὸς, ὃν ἠνέωξεν ἡ Σλαβικὴ, ἀμφισβητοῦσα ὑπὸ

τῆς Πρωσίας τὴν αἰγίδα τὴν γερμανικότητα τῆς ἐναντίον τῆς Δανίας, τῆς πρὶν κυριάρχου τῆς.

Τί δ' ἐγένετο ἐπὶ τῶν ἀνστατάσεων τούτων ὁ γίγας τῆς Ἀρκτου; Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς τετάρτου σχεδὸν τῆς ὑδρογείου ἐκτείνων τὰ παγετώδη του μέλη, καὶ ἀπὸ νότου εἰς βορρᾶν παρατάττων στρατὸν 600,000 ἀνδρῶν, μένει ἀτάραχος καὶ σιωπηλὸς θεωρῶς τῶν συμβαινόντων.

« Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς τῶν συμβάντων, λέγει » τελευταία τις διακρίνωσις τοῦ κόμητος Νεσελρὼδ » πρὸς τὰς Γερμανικὰς ἀρχάς, τῶν συμβάντων, τὰ » ὁποῖα ἀνέτρεξαν τὸ κέντρον τῆς Εὐρώπης, ὁ Αὐτο- » κράτωρ προσέθετο νὰ μὴν ἐπεμβῇ κατ' οὐδένα τρόπον » εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις τῶν τόπων, οἵτινες » ἤθελαν νὰ μεταρρυθμίσωσι τὸ πολίτευμά των, νὰ » ἀφήσῃ τοὺς λαοὺς ἐντελῶς ἐλευθέρους νὰ ἐπιχει- » ρήσωσι τὰ πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ δοκιμαίαν των, » καὶ νὰ μὴ προσβάλῃ κἀνὲν κράτος, τὸ ὁποῖον δὲν » ἤθελε προσβάλῃ αὐτόν ... »

Τοῦτο εἶπε καὶ τοῦτο ἐπραξεν ὁ Ῥωσσία, καὶ ἂν τὰ στρατεύματά της ἐπέρασαν εἰς τὴν Μολδοβλαχίαν, τὴν πρᾶξιν ταύτην δικαιολογεῖ ἄλλη διακρίνωσις τοῦ Αὐτοκράτορος, λέγουσα, ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι αὐθαίρετός τις καὶ ἀντιβαίνονσα εἰς τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν ἐπέμβασις, ἀλλὰ πρᾶχθαι ὑπὸ ῥητῶν συνθηκῶν μετὰ τῆς Τουρκίας, καὶ γενομένη ἐκ συμφώνου μετὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Πύλης. Καὶ ἡ μὲν Τουρκία φαίνεται εὐδιάθετος ν' ἀναγνωρίσῃ τὸ κίνημα τῶν Δακῶν ἀλλ' ἐπίσης φαίνονται καὶ τὰ ῥηθέντα στρατεύματα εὐδιάθετα νὰ διαμείνωσι ἐντεῦθεν τοῦ Προύτου. Ὡς τὸ ἀνατολικὸν οὕτω καὶ τὸ δυτικὸν τῆς Εὐρώπης πέρας δὲν συνεκινήθη ἀπὸ τὸν ἐν τῷ κέντρῳ βραχυόν. Εἰς Ἰσπανίαν καὶ Πορτογαλίαν τὸ αὐθαίρετον τῶν ὑπομυγῶν καὶ ἡ καμυρίλλα διέπουσι κατ' ἀρέσκειαν τὸν τόπον.

Καὶ ἡ Ἀγγλία ἐδέχθη τινὰς ψευδᾶς τοῦ γείτονός της κατακλυσμοῦ. Ἀπαξ ἀνέστησαν ἐν αὐτῇ οἱ κοινοκτλημονισταί, χαρτισταί λεγόμενοι. Ἀλλ' ὁ πατριωτισμὸς εἶναι μέγας, καὶ ἰσχυρὸν τὸ αἶσθημα τῆς ἰδίας συντηρήσεως ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἐν ἡμισείᾳ ὥρᾳ διακόσιαι χιλιάδες κλητῆρων ἐβελοντῶν ἀπέδειξαν εἰς τοὺς χαρτιστάς ὅτι πρὸς κέντρα λακτίζουσι. Μετ' ὀλίγον ἤρχισε νὰ ὑλακτῇ ὁ κέρβερος τῆς πείνης ἐν Ἰρλανδίᾳ. Ἀντὶ νὰ τῷ κλείσωσι τὸ στόμα μὲ πλακούντια, ἐδέσμευσαν τοὺς πόδας του μὲ αλύσεις. Τὴν σήμερον ἡ Ἀγγλία εἶναι τὸ καταφύγιον καὶ ὁ τόπος συναγωγῆς ὄλων τῶν ἐκπεπτωκότων πολιτικῶν ἀνδρῶν, καὶ εἰς Λονδίνον ὁ Γεῶ συντάττει ἐφημερίδα καὶ τὴν ἀναγινώσκει ὁ Μετερνίχος.

Τῆς συνοδίας τῶν ἐπαναστάσεων ἰσχνὸν καὶ ἀσπικον τέρας, περιέρχεται τὴν Εὐρώπην ἡ ἄρχη ματία. Πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπτώχευσεν ὁ ἄλλοτε περιττώλεπτος, βαθύπλουτος καὶ ἱστορικὸς οἶκος τοῦ δουκὸς τοῦ Βούκιγγαμ. Τὰ ὑπάρχοντα τοῦ ἀρχαιοτάτου τούτου οἴκου ἐξετέθησαν εἰς δημοπρασίαν, ἐνεκα τῶν πολλῶν χρεῶν του. 60,000 ὀγγίαι χρυσοῦ εἰς διάφορα σκεύη, καὶ ὡς δώδεκα τράπεζαι μὲ διάφορα πολύτιμα ἀντικείμενα, ἐξ ὧν καὶ τινὰ δῶρα βασιλείων, βιβλία, χειρόγραφα, εἰκόνες περφημῶν ζωγράφων, ἐν ἐνὶ πᾶν ὅτι, ὡς λέγει τις

ἐφημερίς, δύναται νὰ παρουσιάσῃ τὴν πτώσιν ἐνὸς ἔθνους ἢ ἐνὸς θρόνου ἥσαν ἐκεῖ ἐκτεθειμένα!

Ἀλλ' ὁ πρωτότοκος καὶ θαυμαστότερος υἱὸς τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως εἶναι ὁ πολὺκύριος Παγγερμανισμὸς, ἡ μεγάλη καὶ φυσικὴ ἐκείνη ιδέα τῆς συνεισώσεως τῶν μελῶν εἰς ἓν σῶμα, τῶν ὁμαλίμων καὶ ὁμοφύλων εἰς ἓν ἔθνος, ἡ προτιθεμένη ν' ἀναδείξῃ τὴν Γερμανίαν ἀντιστήκωμα καὶ μοχλὸν τῶν μεγίστων ἐθνῶν τῆς γῆς· ιδέα ἣν ἡσπασθήσαν ἐνθουσιωδῶς μὲν τὰ καθολικὰ κράτη τῆς Γερμανίας, ψυχρότερον δέ πως τὰ διαμαρτυρούμενα, διὰ τὸν λόγον ὅτι κατεβίβαν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τῆς κοινωνικῆς πυραμίδος τὴν Πρωσίαν, καὶ ἀνεδίβαν εἰς αὐτὴν, τὴν κοινὴν πατρίδα. Ἀλλ' ὅπως ἡ ιδέα αὕτη λάβῃ ἄστυα τὰ θεμέλια, προοιμιάσεν ἰσοπεδώσασα τὸ γερμανικὸν ἔδαφος διὰ τῆς στάθμης τοῦ συντάγματος, ὥστε ὁ Ἀγγλογαλλικὸς χάρτης ἀπεσόθῃ καὶ αὐτῆς τῆς Βιέννης τὸν Μετερνίχον, καὶ προσωρινῶς ἀκόμη αὐτὸν τὸν αὐτοκράτορα. Ἀλλ' αἱ ὠδίνες τοῦ τοκετοῦ ὡς φαίνεται κατηνύσθησαν, καὶ εἰρηνεύει ἡ Γερμανία σήμερον, καὶ πληροῦται μεγάλων καὶ γενναίων ἐλπίδων, καὶ ἐσπρήχθησαν αὖθις οἱ θρόνοι της, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ἐπανελθὼν εἰς Βιέννην ὑπεδέχθη μετ' ἐνθουσιασμοῦ. Ὑπεράνω ὅμως ὄλων τῶν θρόνων ὑψοῦται τῆς ἐνότητος ἡ ιδέα, καὶ ὑπεράνω ὄλων τῶν βασιλείων, ὁ ἐπίσημος παραστάτης αὐτῆς, ὁ ἀρχιδουξ Ἰωάννης, ἐπίτροπος τοῦ Γερμανικοῦ Βασιλείου ὑπὸ τῆς ἐν Φραγκοφόρτῃ ἐθνοσυνελεύσεως ἐκλεχθείς.

Ὁ ἀρχιδουξ οὗτος Ἰωάννης, γεννηθεὶς ἐν 1782, εἶναι ἀδελφὸς τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου καὶ θεῖος τοῦ ἤδη ἡγεμονεύοντος. Δέκα ὀκτὼ ἐτῶν ἦτον, ὅταν διωρίσθῃ ἀρχιστράτηγος· ἀλλὰ κατὰ τῶν Γάλλων δὲν ὑπῆρξε πάντοτε εὐτυχής. Ἡ Γερμανία ὅμως ἡγάπησε πάντοτε τὸν ἀφελῆ τρόπον του, τὴν φιλοσοφικὴν δαιτανίαν του, τὰ φιλελεύθερά του φρονήματα. Ἐπειδὴ δ' ἀπεστρέφετο ἐκ πεποιθήσεως τὴν πολιτικὴν τοῦ Μετερνίχου καὶ ἦν ἐξ αἰσθημάτων ἐχθρὸς τοῦ αὐλικοῦ ἰησουϊτισμοῦ, ὑπεβλέπετο ἀπὸ τὴν αὐλήν, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ζήσῃ μὲ τὴν φύσιν εἰς τὴν ἐπαυλίν του τὴν ἐν Στειρίᾳ, καλλιεργῶν τοὺς ἀγροὺς, σπουδάζων τῆς γῆς τὰς βοτάνας, τὸ κυνήγιον ἔχων διασκέδασιν, καὶ τέρψιν ἔχων τὴν εὐποιίαν πρὸς τοὺς ὁμοίους του.

Εἰς ἀπωκισμένον καὶ σχεδὸν ἔρημον μέρος τῶν ὄρεων τῆς Στειρίας ὑπῆρχε σταθμὸς ταχυδρομικός. Ἐν θερινῇ ἡμέρᾳ, καθ' ἣν ὥραν ὅλοι οἱ ὑπηρεταί ἐλείπον εἰς τὸν ἀγρὸν, ἀμαξα συρομένη ἀπὸ τέσσαρας ἵππους ἤρχετο δρομαία πρὸς τὸν σταθμὸν. Ἀλλ' εἰς τὴν οἰκίαν ἦν μόνος ὁ ἐπιστάτης, γέρων ἀσθενής, καὶ ἡ θυγάτηρ του, ὠραία καὶ εὐρωστος κόρη τῶν ἀλκιῶν κοιλαδῶν. Ἀναγνώρισας τὴν προχωροῦσαν ἀμαξάν, ὁ γέρων ἔντρομος κραυγάζει·

— Ὁ ἀρχιδουξ Ἰωάννης! ὁ ἀρχιδουξ Ἰωάννης! καὶ ὅλα μου τὰ παιδία εἶναι ἔξω!

— Ὁ ἀρχιδουξ! ἔπεφώνησεν ἡ κόρη. Πῶς εἶναι δύνατον νὰ περιμένῃ; Μείνε ἥσυχος, πάτερ. Ἐγὼ θέλω ἡνιοχῆσαι τὴν ἀμαξάν του.

Καὶ ὡς ἀστραπὴ εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιόν της, μετ' ἐνδύεται ὠραῖον φόρεμα ἀμαξηλάτου, ἐν ᾧ ὁ πατήρ της μὲ τρέμουσαν χεῖρα ἤλλαξε τοὺς ἵππους,

ἐρχεται, ἀρπάζει τὰς ἡνίας καὶ τὴν μάστιγα, καὶ ἐλαύνει θαρράλως τὴν ἄμαξαν τοῦ ἀρχιδουκῆς.

Τὰ βλέμματα τοῦ βασιλόπαιδος προσηλώθησαν ταχέως ἐπὶ τοῦ κυρτοῦ ἀμαξήλατου. Ἡ καλλονὴ τοῦ ἐξέπληξε τὸν ἡγεμόνα, ὅστις ἐμάντευσε τὴν ἀλήθειαν, ἅμα ἡ νέα ὀμιλήσασα μετ' αὐτοῦ ἐπρόδωκεν ἐαυτὴν διὰ τῆς γλυκύτητος τῆς φωνῆς της.

— Ἀλλὰ σὺ εἶσαι κόρη, τῇ λέγει ὁ ἀρχιδούξ.

Κ' ἐκείνη ἐντρομος ἀπακρίνεται τραυλίζουσα·

— Δὲν ἦτον κάνεις εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ πατρός μου, ὅτε ἦλθατε, καὶ ἡ Υ. Υ. δὲν ἔπρεπε νὰ περιμεῖνῃ ...

Εἰθαύμασεν ὁ ἀρχιδούξ καὶ τὴν παρόρησιαν καὶ τὴν ὠραιότητα τῆς κόρης, καὶ ὅταν ἐμελλον ν' ἀπαχωρηθῶσιν, εἶπε πρὸς αὐτήν·

— Ἐπειδὴ ἐξ αἰτίας μου μετεβλήθης εἰς ἄνδρα, εἶναι δίκαιον νὰ σὲ κάμω πάλιν γυναῖκα.

Καὶ μετ' οὗ πολὺ ἡ κόρη ἐκείνη τῶν ὁρέων ἐγενεῖν ἀρχιδουκίσσα τῆς Αὐστρίας, καὶ τὴν σήμερον εἶναι βασίλισσα τῶν βασιλείων καὶ αὐτοκρατορίσσαι τῶν αὐτοκρατόρων.

Φαίνεται, ὅτι ὅλων τῶν ἡγεμόνων τῆς Γερμανίας ὁ ἀρχιδούξ Ἰωάννης πρῶτος κύχθη ὑπὲρ τῆς Γερμανικῆς ἐνότητος, προπιῶν δημόσιᾳ εἰς τὴν ἐν Πολωνίᾳ συμπόσιον τὴν ἐξῆς πρόποσιν· «Μὴ πλέον Αὐστρίαν, μὴ πλέον Πρωσίαν, ἀλλὰ μίαν Γερμανίαν ἰσχυράν καὶ ἡνωμένην»· δὲν προσέβλεπε δὲ τότε ὅτι ἤθελε τὴν ἐνώσει ἐντὸς τῆς χειρὸς του. Τοιαῦτα τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην. Κατ' ἀρχὰς ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκέυαστος, καὶ σκότος ἐπάνω τῆς αἰύσου. Ἀλλὰ πνεῦμα ἐλευθερίας ἐπεφέρετο ἐπάνω αὐτῆς, καὶ τέλος ἐγένετο ἡ καὶ ἤρχισε γινόμενον φῶς.

Εἶδας ὅταν ἀναβράσῃ λέβης μηχανῆς ἀτμοκινήτου καὶ γίνῃ ὑπερχειλῆς; Ὁ λέβης ῥήγνυται αἰφνιδίως, καὶ πάντα τὰ μέλη τῆς μηχανῆς ἐκείνης, τὰ τόσον σοφῶς συναρμολογημένα, ὥς ἐφαίνοντο ἀκατάστροφα καὶ κινούμενα ἀπὸ ψυχῇ ζῶσαν, ὅλα διαλύονται, ὅλα σφενδονίζονται εἰς τὴν ἐκτάσιν, ἄμορφοι καὶ ἄσκοποι ὄγγοι. Οὕτω καὶ ἡ Εὐρώπη. Διεῖρήθη ὁ πολιτικὸς τις ὁργανισμὸς, καὶ τὰ κοινωνικά της στοιχεῖα διελύθησαν καὶ συνεχίσθησαν εἰς ἄμορφον χάος. Ἰδοὺ παράδειγμα. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν στρατὸς μυριαπληθὴς κατεκάλυψε καὶ διήρξατο ἀπειλητικῶς μὲ ἀναπεταμένας σημαίας, τὰς ὁδοὺς τῆς Γαλλικῆς πρωτεύουστος. Ὁ στρατὸς οὗτος ἦν οὐχὶ ἀνδρῶν, ἀλλὰ γυναικῶν, καὶ τὰ Παρίσια ἐπὶ μίαν στιγμὴν ὁμοιάζον τὰς Ἀθήνας, ὅταν ἐπῆλθε κατ' αὐτῶν ὁ συγάνωρ τῶν Ἀμαζόνων στρατός. Τί ἤθελεν ἡ γυναικεῖα αὕτη ἀγέλη; Συνετάραξέ τις τοὺς ἀτράκτους της, ἡ τῇ ἐκλεψε τὰς βελόνας της; Ὀχι· ἤρχετο νὰ ἐπιμαλεσθῇ καὶ αὕτη τὴν πολυάκροτον ἐκείνην ἰσότητά καὶ ἰσονομίαν.

Πῶς; ἔλεγον αἱ ῥητορίδες των εἰς τὸ Κλούβ, — διότι καὶ Κλούβ ἐσύστησαν αἱ καλαὶ κάγαθαι, τοὺς Ῥωβεσπέρους πηθικίζουσαι καὶ τοὺς Βαρβετούς. Πῶς! ὁ ἀπλοὺς στρατιώτης, ὁ ὑπηρετὴς μας, ὁ ἱπποκῆμος μας, ὁ μάγειρός μας ἀπολαμβάνουσιν ὅλα τὰ δικαίωματα τοῦ πολίτου, καὶ ἡμεῖς, τῆς πλάσεως τὰ κοσμήματα, ἡμεῖς αἱ μητέρες τοῦ ἀνθρώπου γένους, θέλομεν εἶσθαι αἱ αἰῶνινοι δούλαι, αἱ αἰῶνινοι Παρίαι τῆς κοινωνίας. Οἱ ἄνδρες μᾶς κατέ-

κλεισαν εἰς τὸν γυναικωνίτην, διότι ἦσαν ἰσχυρότεροί μας. Ἀλλὰ παρῆλθεν ὁ καιρὸς τῆς δυνάμεως. Γὺν σήμερον ἀρχεῖ ἡ ἰσότης· καιρὸς καὶ ἡμεῖς νὰ τοὺς κατακλείσωμεν. Ζήτω ἡ ἰσότης!

Ταῦτα ἔλεγεν ὁ θῆλυς στρατός. Νήπια! ὁ καιρὸς τῆς ἰσχύος ἤρχισεν ἀπὸ τὴν πρώτην ὥραν τῆς πλάσεως, καὶ θέλει λήξῃ εἰς τὴν τελευταίαν.

Οἱ ἄνδρες ἐφρίξαν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, ὅταν ἤκουσαν ταῦτα τὰ διαβόλεια τοῦ ὠραιοτέρου ἡμίσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ οἱ δειλοὶ ἐφοβήθησαν, μὴ οἱ ἄγγελοι ἐκείνοι ἐπανασάντες ὡς ἄλλαι τινὲς λεγεῶνες σατανικαί, ἐκδιώξωσιν αὐτοὺς τοῦ πολιτικοῦ οὐρανοῦ των. Ἐν ὀνόματι λοιπὸν καὶ ἐν δικαίῳματι τῆς δυνάμεώς των ἐκλείσαν τὸ Κλούβ καὶ ἐσκόρπισαν τὰς γυναῖκας.

Ἀλλ' αἱ γυναῖκες δὲν εἶναι χωρὶς λόγον θυγατέρες τῆς Εὐας, οὔτε εἶχον πρῶτον παιδαγωγὸν καὶ διδάσκαλον τὸν ὄφιν ἀνωφελῶς. Ἄν δὲν ἔχουσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν δύναμιν, ἐκείναι κῆρύουσι τί ἔχουσιν. ἔχουσι τὸ ἐπαγωγόν, δι' οὗ δεσμεύουσι τοὺς ἄνδρας. Ηττηθεῖσαι λοιπὸν ἐκ τοῦ συστάθην, ἡσπάσθησαν τὸ σύστημα τῆς πολιτορίας, καὶ ἐπενόησαν τὸ περὶ διαζυγίου ζήτημα ... Αἱ νέαι Αὐσιστράται ἤρχισαν λοιπὸν τὸν πόλεμον πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἀδάμ, ὅταν ὁ στρατηγὸς των Κρεμιώ, ὁ ὑποβάλων εἰς τὴν ἐθνοσυνέλευσιν τὸ περὶ διαζυγίου νομοσχέδιον, πίπτει, καὶ τὸ νομοσχέδιον ἀπορρίπτεται.

Ἀλλ' ἐπισκοπεύσαντες τὴν Εὐρώπην ἅπασαν, δὲν εἶναι καιρὸς ἀράγε νὰ καταθέσωμεν τὸ τηλεσκόπιον, καὶ τὸ μικροσκοπίον διὰ χειρῶν λαβόντες, νὰ ἰδῶμεν ὀλίγον καὶ τὰ παρὰ πόδας ἡμῶν;

Δεκαπέντε μόλις παρῆλθον ἔτη ἀφ' οὗτου κυρίως ἐγεννήθη ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία. Ἀκόμη δὲν ἔληξεν ὁ χρόνος τῆς ὀδοντοφυΐας του, καὶ ὅμως τὸ νεογνὸν πόσῃ εὐφυΐᾳ δεικνύει! Πόσον φαίνεται εὐχαρὶ καὶ νοῆμον! Ἀγαθὴ τύχη! Ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις προοδopεῖ τὴν σωματικὴν. Θέλει γίνεαι εὐρωστον καὶ ἀγχνῖνον βρέφος, καὶ ἐνοχοὶ θέλουσιν εἶσθαι οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν ἡθικὴν του ἀνατροφὴν, ἂν τὸ ἀφῆσιν ν' αὐτῇσθαι διεσφαρμένη νεάνις. Τὰ σπάργαντά της, εἶναι ἀληθές, συνεῖρήφθησαν ὀλίγον ἐκ παντοίων. Ῥακίων. Εἶναι ψηφοδέητα ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία παντοίων ὕλῶν καὶ παντοίων χρωμάτων· ἐκάστη οἰκογένεια, ἕκαστον ἄτομον ἐφερον εἰς αὐτῆς τὴν ὁμῆγυριν τὰ ἦθη καὶ τὰς ἐξεις, καὶ τοὺς τρόπους καὶ τὰς ἰδέας των, ὡς εἰς ἐμπορικὴν τινα πανήγυριν καθέκαστος κομίζει τὰ προϊόντα καὶ τὰ χειροτεχνήματα τοῦ μέρους, ὅθεν ἐκίνησεν.

Ἀλλὰ ταχέως ὁ εὐδὺς καὶ ὠραῖος οὐρανὸς τῆς ἑλλάδος συνεχώνευσε τὰ πάντα, τὰ ἐξελλήνισεν ὡς εἶπειν, καὶ τοῖς ἔδωκεν ἴδιον τύπον καὶ χαρακτῆρα, τὸν ἑλληνικόν. Οὕτω καὶ τὸ πάλαι ἡ Ἑλλάς παρέλαβεν ἐκ βαρβάρων ἐθνῶν πολλὰ τοῦ πολιτισμοῦ της, τῶν ἐπιστημῶν, τῶν τεχνῶν, ἀλλ' ἐν βραχείᾳ χρόνῳ μετέπλασεν αὐτὰ, καὶ τὰ περιέβαλε μὲ τὸν αἰώνιον ἐκείνου τύπον τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ τελείου, οὗ αὕτη μόνη φαίνεται ἔχουσα τὸ μυστήριον.

Αἱ Ἀθῆναι εἶναι, καθ' ἣν στιγμὴν γράφομεν, ἔρημοι. Οἱ Ἀχαιοὶ καὶ σήμερον ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ γέροντος Ὀμήρου φεύγουσι τὰ κῆλα θεοῖο, τὸν φθοροποιόν

καύσωνα. Οἱ μὲν ἀπέρχονται εἰς τὴν τερπνὴν Κηφισίαν, τοῦ Ἡρώδου τὴν ἑπαυλιν, οἱ δὲ εἰς Αἰγιναν, ὅπου ὁ Πλάτων εἶχεν ἀγρόν, οἱ δὲ εἰς Καλαύριαν, ὅπου ὁ Δημοσθένης ἀπέθανεν. Τὰ πάντα ἀγοῦσι, καὶ ἡ πρωτεύουσά μας ὁμοιάζει ὠρολόγιον, τὸ ὅποιον ἐλησμόνησέ τις νὰ ἐντείνει· μῶναι δὲ αἱ βουλαὶ μας κοπιῶσαι ἐργάζονται, καὶ ἡ ὑπαλληλία, προσδεμένη εἰς τὰ γραφεῖά της, ὡς ὁ Προμηθεὺς ἐκεῖνος εἰς τὸν Καύκασον, ἐσθίει τὸν ἄρτον της ἐν ἰδρώτι αὐτό-χρημα τοῦ προσώπου της καὶ τοῦ ὅλου της σώματος.

Ἀλλ' ἐνῷ τὰ πάντα σχολάζουσιν, ἐν μόνον ἐργηγορεῖ, ἡ σπουδαρχία· ὁ ἀκούμητος οὗτος κόραξ κατατρώγει τὰ σπλάχνα τοῦ ἔθνους καὶ ἐκκενώνει τὸ ταμεῖον. Ἄμα θέσις κενὴ ἀγγεληθῇ, μύριοι περι-κάθηνται μνηστῆρες, ὅλοι ἀναμφισβήτητα δικαίωματα ἔχοντες, ὅλοι εἰδικὰς γνώσεις. Καὶ οἱ ὑπουργοί, νεῆα Πηνελόπει, ὑφαίνουσι καὶ διαλύουσι δι' αὐτοὺς ἀδιακόπως τὸν ἴσον τῆς ὑπηρεσίας, οὗ τὸ βεβαιότερον ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ὁ ἴστος οὗτος ποτὲ δὲν ὑφαίνεται. Ποῦ ὁ Ὀδυσσεὺς νὰ πατάξῃ μίαν καὶ καλὴν τοὺς ἀγορτάγους αὐτοὺς μνηστῆρας; Ποῦ ὁ στομύλος Ὀδυσσεὺς νὰ τοῖς εἴπῃ· Πρὸς τί τὰ σκυλακεύματα ταῦτα περὶ τὰς θέσεις; Θέλετε τιμὴν, θέλετε πλοῦτον; ἰδοὺ τὸ ἐμπόριον, ἰδοὺ ἡ βιομηχανία· πρὸς αὐτὰ στραφῆτε, νὰ γίνητε ἄνθρωποι ἐξοχώτεροι τῶν ἐξοχωτάτων, καὶ πλουσιώτεροι τῶν πολυμιθωτάτων.

Ἡ Γαλλικὴ μεταπολίτευσις οὐδ' αὐτὴ δὲν ὑπῆρξε καθαρὰ σπουδαρχίας. Καὶ ἐκεῖ ἐπέπεσον αἱ ἀκαρίδες. Ἀλλ' ἄλλοτε ὡς σύστασις ἐπροτείνετο ἡ πίστις πρὸς τὸν βασιλέα, σήμερον ἡ ἀφοσίωσις πρὸς τὴν δημοκρατίαν.

— Ἐγὼ, ἔλεγεν ὁ εἰς, δὲν εἰμαι δημοκράτης τῆς ὑστεραίας, εἰμαι τῆς παραμονῆς.

— Ἐγὼ τῆς προπαραμονῆς, ἔλεγεν ὁ ἄλλος.

— Ἀλλ' ἐγὼ, κύριε ὑπουργέ, εἰμαι ἐκ γενετῆς δημοκρατικός.

Ἀλλ' ἡ ἔθνοςυνέλευσις ἐβῆφισεν, οὐδεὶς τῶν ἀντιπροσώπων νὰ συνιστᾷ, εἴτε ἐπισήμως, εἴτε πλαγίως εἰς δημοσίας θέσεις· φρόνιμος τῶνόντι ἐθνοςυνέλευσις!

Ὅταν λοιπὸν οἱ μὲν ὡς ἀσταθεῖς χελιδόνες φεύγουσιν εἰς δροσερώτερα κλίματα. οἱ δὲ κυλίνονται εἰς τὰ τῶν ὑπουργείων προαύλια, ἐννοεῖται ὅτι παραμελοῦνται παντάπασι τὸ *Tίβολι* καὶ τὸ *Παυσίλυτον*, οἱ δὲ συνήθεις περίπατοι περπνοὶ, ἂν θέλετε, εἰς τὸ εἶδος τῶν εἶναι, ἀλλὰ Ἠλύσια πεδία δὲν εἶναι, ἐκτὸς ὅτι πρὸς τὸ παρὸν εἶναι νεκροὶ ὡς ἐκεῖνα. Ὁ Ἥλιος μας εἶναι ξηρὸς, ὁ Κηφισὸς μας διακλαδεύεται εἰς τοὺς κήπους, ὅπου αἱ θάναυσοι τῶν κηπουρῶν χεῖρες τῷ ἀφαιροῦσι πᾶσαν τοὺς ποιητικότητά. Αἱ δὲ πεδιάδες πάντα σποδός, πάντα κόρη. Καὶ ἐν μέσῳ τῶν κήπων τούτων καὶ τῶν πεδιάδων βλέπετε σπανίους τινας κατηφῶς περιπατοῦντας, ὥστε νομίζετε ὅτι περιέρχονται τοὺς φιλοσοφικούς περιπάτους τοῦ Πλάτωνος. Τοῦτο δὲ διότι ἐλλείπει τὸ καλὸν φύλον, ἐλλείπουσι τὰ ἀνθη, ἐλλείπουσιν αἱ ἀηδόνες τῶν Ἀθηνῶν. Περιμένουσι τὸ πρῶτον ἀνάγκησιν τοῦ χειμῶνος διὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν.

Ἀλλὰ θέλετε ἐξάπαντος νὰ ἰδῆτε καὶ καλὸν

κόσμον; ἔλθετε λοιπὸν· ἀναβῆτε εἰς Ἀμάξαν καὶ ἄραρτες εἰς Μουνυρία, πορευθῆτε εἰς τοῦ ὠραίτου τούτου κολπίσκου τὴν παραλίαν. Ἐκεῖ, ἂν εἴθε τοῖς μνηροῦ χαρακτήρος, ῥίψατε κλοπιμαῖον βλέμμα πρὸς τὰ κύματα, καὶ θέλετε ἰδῆ ἀναδυομένης ἐκ τοῦ ἄφρου τὰς Ἀφροδίτας τῆς πρωτεύουσας, καὶ τὰς Ναϊάδας τοῦ Πειραιῶς. Καὶ ἂν σὰς καταλάβῃ, ὡς τὸν Ἀπελλῆν, παροξυσμὸς ἐνθουσιασμοῦ, περιμεινате στιγμὴν μίαν, καὶ θέλετε ἰδεῖ τὰς αὐτὰς ἐξερ-χομένης ἀπὸ τὰ ξύλινα κιβώτια τῶν λουτρῶν, κατ' οὐδὲν ἀναπολύνοντα τῆς ἀναδυομένης τὴν κόγχην, καὶ θέλετε τὰς ἰδεῖ ἐσφηνωμένας εἰς στήθοδεσμες, καὶ ἐσκιασμένας μὲ πετάσσους δῆθεν τῶν Παρισσιῶν, καὶ ὁ παροξυσμὸς σὰς θέλει κοπάσει, καὶ θέλετε ἰδεῖ τὰς κόρας τῆς Ἀθηνᾶς, γαλλίζουσας τὸ σχῆμα καὶ τὸ βῆμα καὶ τὴν φωνήν, καὶ θέλετε ἀκούσει τὴν μουσικὴν παιανίζουσιν τὰ τοῦ Βελλίνης καὶ Δονιζέτι, καὶ θέλετε γευθῇ παρατιθέμενα παγωτὰ, καὶ θέλετε λησμονήσῃ ὅτι δὲν εἴθε εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Σηκουάνα, ὅτι ἐκεῖ που ἐπολέμησεν ὁ Θρασύβουλος, ὅτι εἰς τὸ πλευρόν σὰς κεῖται ὁ τάφος τοῦ Θεμιστοκλέους. Ἀλλ' ὅταν ἀναβῆτε εἰς τὸ ὑπερκεῖμενον ὕψωμα, καὶ ἐμπρὸς σὰς ἰδῆτε τὴν γλαυκὴν ἐκείνην, τὴν μειδιῶσαν θάλασσαν τοῦ Αἰγαίου εἰς δύο λιμένας ἐνθεν καὶ ἐνθεν, καὶ ἀναπνεύσητε τὴν διπλὴν αὔραν της, καὶ μακρόθεν θεωρήσητε τὰς ζωγραφικὰς νήσους ἐμβαπτομένας εἰς τοῦ δύνοντος ἡλίου τὴν τελευταίαν ἀκτῖνα, καὶ ἐμπρὸς σὰς ἰδῆτε τὸν ποικίλον αὐτὸν ὄμιλον τῶν γυναικῶν, ὧν τὰ κράσπεδα φιλοῦνται ἀπὸ τὸ μαλακὸν κύμα, ὧν τὸ σύνολον ὁμοιάζει λαμπρὰν ἀνθοδέσμην ἐντὸς χρυσοῦ κυπέλλου, τότε ἐνθυμείσθε πάλιν ὅτι εἴθε εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ βλέπετε, σὰς προτρέπομεν, τὴν ἀνθοδέσμην μακρόθεν· ἡμεῖς προχθὲς τὴν ἐπιλητσίαμεν, καὶ εὗρομεν . . . ἐν μόνον κρίνον καὶ δύο ῥόδα . . .

Γενομένου δὲ λόγου περὶ περιπάτων, ἔγκαιρον νομίζομεν νὰ εἰπῶμεν ὀλίγα τινα καὶ περὶ συρμού.

Ἀλλὰ τί νὰ εἰπῶμεν περὶ συρμοῦ . . . Ὁ συρμὸς ἀπαιτεῖ ἀνάπτυξιν βιομηχανίας, πρόδοτον ἐμπορίου, κίνησιν ἀπειρον κεφαλαίων, δηλαδὴ πλουσίους ἐνασχολουμένους πῶς νὰ ἐξοδεύσασιν τὰ ἀπειρα πλοῦτη τῶν, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀναπαύσεων καὶ τῶν ἡδονῶν, βιομηχανίους ἐνησχολουμένους ἐπίσης πῶς νὰ ἐπισύρῳ εἰς ἑαυτοὺς μέρος τοῦ πλοῦτος τούτου, καὶ μεταχειριζομένους τὸ πνεῦμα, τὰς γνώσεις, ὅλας τῶν τὰς διανοητικὰς δυνάμεις εἰς τὸ νὰ ἐπινοήσωσι μέγα διασκεδάσεις, μέγα εὐχαριστήσεις, μέγα ἡδονῶν, προκαλοῦντες τὴν κυκλοφορίαν τῶν χρημάτων. Ἀπαιτεῖ πρὸ πάντων μόνιμον καὶ ἐδραίαν κατὰστασιν πραγμάτων. Ὅθεν μὴ συμβιβάζόμενος μὲ τὰς δημοκρατικὰς ἀνωμαλίας ὁ συρμὸς, ἐδραπέτευσεν ἀπὸ τὰ Παρίσια, τὴν παλαιὰν τοῦ ἐστίας, καὶ ἀπεσύρθη προσωρινῶς εἰς Λονδίον. Ἀλλ' οἱ λόρδοι, οἱ εὐγενεῖς, οἱ πλούσιοι, μετέβησαν πρὸ ὀλίγου εἰς τὰς ἐξοχὰς τῶν, καὶ ἦδη ὡς ὁ Περιπλανώμενος Ἰουδαῖος περιφέρεται καὶ αὐτὸς εἰς τὰ λουτρά ζιτῶν ὀλίγον ἄρτον, αὐτὸς ὁ ἄλλοτε κυλιόμενος εἰς ὅλας τὰς ἡδονὰς τῆς ἡδυπαθείας. Τοιαῦτα τὰ ἀνθρώπινα. Εἰς τὰ λουτρά λοιπὸν καὶ εἰς τὰς ἐξοχὰς θέλομεν παρακολουθήσει τὸν συρμὸν διὰ νὰ δώσωμεν εἰς τὰς προστατευούσας τὴν

Ευτέρπην Κυρίας μικράν ιδεάν τῶν νεωτέρισμῶν του.

Τρία φορέματα ἄξια περιεργείας διεκρίθησαν ἐσχάτως, μεταξύ ὧν τῶν ἐνδυμάτων ὅσα διεποικίλαν τὰ τερπνά λουτρά τοῦ Βάδεν-Βεδεν.

Ἐν φόρεμα λευκόν, ἔχοντόκτω σειρὰς στολίδων (φαρμπαλάδων), αἵτινες κεντημέναι μετ' κοσμήματα διαφανῆ, ἔλθον εἰς σειρὰν τριχάπτου (δαντέλς) Βαλενιανοῦ. Τὸ πλάτος τῶν στολίδων ἦτον 10 ἑκατοστὰ τοῦ γαλλικοῦ μέτρου. Αἱ χεῖριδες ὑπεράνω τοῦ ἀγκῶνος λήγουσαι, ἦσαν κεκοσμημέναι με πέντε στολίδας ἀπὸ τὸ αὐτὸ τρίχαπτον.

Ἐν ἕτερον φόρεμα λευκόν με 15 πτυχάς (μπάσας) στενάς. Αἱ χεῖριδες μακραι καὶ πλατεῖαι, ἀλλὰ κλεισμέναι εἰς τὰ ἄκρα. Ἐπὶ τοῦ φορέματος τούτου, κολλόβιον (Spencer*) ἀπὸ πράσινον μεταξωτόν, με ὑπομήκεις χεῖριδας ἔλθον ὀλίγον πρὸ τῆς τελευταίας πτυχῆς. Τὸ κολλόβιον τοῦτο, ἀνοικτὸν εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ λαιμοῦ, ἔκλειεν ὑπὸ τὰ στήθη με ἐξ κομῆια χρυσᾶ.

Τρίτον φόρεμα ἀπὸ μεταξωτὸν ροδόχρουν, πλήρες ἀπὸ τὴν μέσην ἕως κάτω ἀπὸ πτυχάς, αἵτινες προχωροῦσαι πρὸς τὰ κάτω ἐτλαύνοντο. Ἡ πρώτη πτυχὴ εἶχε πλάτος 2 ἑκατοστῶν τοῦ Γαλλικοῦ μέτρου, ἡ δὲ τελευταία ὀκτώ. Αἱ χεῖριδες κοντίζι, ἦσαν ἐπίσης κεκαλυμμέναι ἀπὸ πτυχάς. Τὸ στήθος ἀνοικτὸν ὃ δὲ γῦρος τοῦ λαιμοῦ καὶ τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ στήθους μέχρι τῆς ζώνης κεκοσμημένον ἀπὸ τρίχαπτον. Ζωστὴρ ἀπὸ λευκὸν μεταξωτόν.

Ἐν γένει τὰ ἐλαφρὰ μεταξωτὰ φορέματα, τὰ διαφανῆ (Gazes), καὶ τὰ τολυπανερὰ, τὰ διακοσμοῦντα μέχρι τῆς ὥρας τὰς κυρίας τοῦ συρμοῦ, ἤρχησαν νὰ ὑποχωρῶσι, περιοριζόμενα εἰς μῆνας τὰς μεγάλας ἐσπερινὰς συναναστροφάς. Τὰ ὀλίγον ἑαυτέρω φορέματα ἀναφαίνονται ἤδη. Μεταξὺ δὲ τούτων διακρίνονται διὰ τὴν ζωρότητα καὶ τὴν ποικιλίαν τοῦ χρωματισμοῦ τῶν τὰ μεταξωτὰ τῆς Κίνας φουλάρ ὀνομαζόμενα.

Περὶ συρμὸν ἐν Ἑλλάδι περὶ τὸν εἶναι νὰ ἀναφέρωμεν. Ὁ συρμὸς ἀπαιτεῖ περισσεύοντα χρήματα, καὶ ἡμεῖς στερούμεθα καὶ αὐτῶν τῶν ἀναγκαιῶν. Ἀχρηματία, ἀνέχεια καὶ συρμὸς δὲν συμβιβάζονται. Ἄλλως τε ἡ γλῶσσά μας στερεῖται καὶ αὐτῶν τῶν λέξεων ὅσαι ἀπαιτοῦνται πρὸς λεπτομερῆ περιγραφὴν τῶν ἐνδυμάτων καὶ τῶν κοσμημάτων τοῦ συρμοῦ. Εὐτυχεῖς θέλομεν νομίσει ἡμᾶς αὐτοὺς, ὅταν περιγράφωμεν τὰ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐνδύματα τοῦ συρμοῦ, διότι τοῦτο θέλει εἶναι ἡ πραγματικὴ ἀπόδειξις ὅτι εὐπορεῖ ἡ πατρίς μας. Εὐχῆς ἔργον ἐν τοσοῦτῳ εἶναι νὰ γίνωσιν αἱ Κυρίαι μας προσεκτικώτεροι εἰς τὸν συνδυασμὸν τῶν χρωμάτων, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐνδυμασίαν τῶν. Προχθές εἰς τὸν περίπατον ἀπηντήσαμεν Κυρίαν

νέαν, εὐεῖδῃ, θελκτικωτάτην, ἀλλὰ φέρουσαν, κίτρινον καπέλον, πράσινον φόριμα καὶ ροδόχρουν μαρδαν... Ὡφρίκη! Μακρόθεν τὴν ἐξελάχομεν ψιττακόν...

Ἡ κατωτέρω εἰκὼν παριστᾷ ἐν τῶν φορεμάτων τοῦ συρμοῦ τοῦ τελευταίου μηνὸς, τὸ ὁποῖον ἔφερεν εἰς τὴν ἐσπερινὴν συναναστροφὴν τοῦ Κ. Προέδρου τῆς Γαλλικῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἡ Μαρκησία. * * *

Ἀλλ' ἐν ᾧ οὕτω φιλοπαιγμόνως πετᾷ τὸ βλέμμα μας ἐπὶ τὰ εὐάρεστα τῆς γῆς ταύτης, ποῖα εἶναι τὰ δύο ἐκεῖνα φάσματα, τὰ δυσεῖδῃ καὶ ἀπαίσια, αἵτινα παρίστανται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας; τὸ ἐν εἶναι ἡ πυρκαϊά, ἥτις κτανέμεται τὸ δυστυχὲς Βυζάντιον καὶ ἀποτεφοῖ καὶ κατοικίας, καὶ ἀποθήκας καὶ πλοῖα, καὶ ζημιοῖ τὴν πόλιν τοῦ Σουλτάνου 300 περίπου ἑκατομμύρια! Τὸ ἄλλο εἶναι ἡ ἄρπια τῆς χολέρας, ἥτις δεκατίζει τὰς πόλεις τῆς Τουρκίας καὶ μακρόθεν πρῦζει ὀδόντας κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἄς ἀνδριζώμεθα κατ' αὐτῆς. Ἐπ' αὐτοῦ, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν πλείστων κινδύνων, ἡ ἀροβία λέγεται τὸ ἄριστον τῆς σωτηρίας ἐγγύγιον. Ἡ ἐπιστήμη, ἀληθὲς Προμηθεὺς, ἀπὸ τοῦδε ὥπλισε κατ' αὐτῆς τοὺς λεγεῶνάς της, καὶ ἐθωράκισε με ὁδηγίας τὰ πλῆθη.

Ἀλλ' ὅταν βλέπωμεν τοσαῦτα δεινὰ ἐπιπεσόντα διὰ μιᾶς ἐπὶ τῆς δυστυχῆς ἀνθρωπότητος, ἀκόντες ἐνθυμούμεθα πάλιν τὸν Ησίοδον.

Ἐκ δευτέρου φαίνεται ἡ νοίχθη ὁ ὀλέθριος ἐκεῖνος πῖθος τῆς Πανδώρας, ὃν οἱ θεοὶ ἐπεμψαν δῶρον πρὸς τὸν Ἐπιμηθέα, καὶ ἀρίπταται ἐξ αὐτοῦ ὅλη τῶν δεινῶν ἡ χορεία κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος... Ἀλλ' ἡ ἐλπίς μένει εἰς τὸν πυθμένα.

*) Τὸ ἐνδυμα τοῦτο ὀνομάζεται spencer ἐκ τῆς ἀκλουθοῦ περιστάσεως. Ὁ Λόρδης Σπένσερ, ἡ τὸ πρῶτον καίρου ὁ νομοθέτης οὕτως εἶπεν, τοῦ συρμὸς εἰς Λονδίνον. Ἦτον ὁ βασιλεὺς αὐτοῦ. Ἄλλο κατεχρᾶτο τῆς ἐξουσίας του. Τὰς παραδοτέρας του φαντασίας τὰς ἐπέβαλλεν εἰς τὸ τῶν φιλοκρήμων κοῦρον ὁπλοισιν, καὶ αὐτὸ τυφλῶς τὰς ἐδέχετο. Ἐπαθεῖς ἀπὸ τῆς συναισθήσεως τῆς ἐπιρροῆς του, ἐσχιχηματίσθη ποτὲ, ὅτι ἂν κήψῃ τὰς σφύρας τοῦ φορέματός του, καὶ ἐξέλθῃ εἰς τὴν ὁδὸν μετ' ὀφθαλμοῦ, ὃ σπυρμός καὶ κατὰ τοῦτο θὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Τῷ ὄντι τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐτολμῆσε τοῦ αὐθόρῃ νεωτέρισμῳ, καὶ τὴν ἐπαύριον ὅλοι οἱ νέοι τοῦ Λονδίνου ἐφόρου κολλοῦς χιτωνίσκους, σπενσέρια καὶ ὁ ὅτι α, ὡς ἔλθον οἱ ἀρχαῖα.